

Redagavo: Ramunė Lūžaitė (1997.06.10)

Įstatymas paskelbtas: Žin., 1994, Nr.46-851

Neoficialus įstatymo tekstas:

Pakeitimai:

1.

Parlamentas, Įstatymas

Nr. 1-609, 94.10.20, Žin., 1994, Nr. 83-1555 (94.10.26)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

2.

Parlamentas, Įstatymas

Nr. 1-633, 94.11.08, Žin., 1994, Nr. 89-1709 (94.11.18)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

3.

Parlamentas, Įstatymas

Nr. 1-687, 94.12.08, Žin., 1994, Nr. 96-1880 (94.12.14)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

4.

Parlamentas, Įstatymas

Nr. 1-792, 95.02.14, Žin., 1995, Nr. 17-386 (95.02.24)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

5.

Parlamentas, Įstatymas

Nr. 1-827, 95.03.21, Žin., 1995, Nr. 29-647 (95.04.05)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO 51 STRAIPSNIO PAKEITIMO

6.

Parlamentas, Įstatymas

Nr. 1-1387, 96.06.18, Žin., 1996, Nr. 60-1411 (96.06.26)

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO 22, 22(1), 33, 34, 35, 56, 59
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

7.

Parlamentas, Įstatymas

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO 13, 17, 18, 19, 20, 21, 27,
29, 36, 42, 58, 60, 62 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-1524, 96.09.17, Žin., 1996, Nr.92-2149 (96.10.02)

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO 59 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO
ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
T E I S M Ų
ĮSTATYMAS**

1994 m. gegužės 31 d. Nr.I-480
Vilnius

I skirsnis

PAGRINDINIAI TEISMŲ VEIKLOS PRINCIPAI

1 straipsnis. Teisingumo vykdymas

Teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo tik teismai.

Teismas priima sprendimus ir nuosprendžius Lietuvos Respublikos vardu.

Įsiteisėję teismų sprendimai, nuosprendžiai, nutartys ir nutarimai yra privalomi visoms valstybinės valdžios ir valdymo institucijoms, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms bei fiziniams asmenims ir turi būti vykdomi visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2 straipsnis. Lygybė įstatymui ir teismui

Įstatymui ir teismui visi asmenys lygūs.

Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu.

3 straipsnis. Nekaltumo prezumpcija

Asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltumas neįrodytas įstatymo nustatyta tvarka ir pripažintas įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu.

4 straipsnis. Teisė į teisminę gynybą

Lietuvos Respublikoje visi jos piliečiai turi teisę į teisminę gynybą nuo kėsinosi į jų gyvybę ir sveikatą, asmeninę laisvę, nuosavybę, garbę ir orumą, kitas Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų jiems garantuotas teises ir laisves, taip pat į teisminę gynybą nuo valstybinės valdžios ir valdymo institucijų bei pareigūnų neteisėtų veiksmų ar neveikimo.

Kitų valstybių piliečiai bei asmenys be pilietybės turi teisę į teisminę gynybą lygiai su Lietuvos Respublikos piliečiais, jeigu kitaip nenumato įstatymai ir tarptautinės sutartys.

Teisę į teisminę gynybą turi ir įmonės, įstaigos, organizacijos.

5 straipsnis. Teisė į gynybą ir teisinę pagalbą

Asmeniui, kuris įtariamas padaręs nusikaltimą, ir kaltinamajam nuo jų sulaikymo arba pirmosios apklausos momento garantuojama teisė į gynybą, taip pat ir teisė turėti advokatą.

Visose bylose teisinę pagalbą teikia advokatai, o įstatymų numatytais atvejais - ir kiti asmenys.

6 straipsnis. Teismo proceso viešumas ir rungimosi principas

Visuose teismuose bylos nagrinėjamos viešai.

Teismo posėdis gali būti uždaras - žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės neliečiamumui apsaugoti, taip pat jeigu viešai nagrinėjama byla gali atskleisti valstybinę, profesinę ar komercinę paslaptį, tačiau šiuose posėdžiuose priimtų sprendimų ir nuosprendžių rezoliucinės dalys skelbiamos viešai.

Bylos nagrinėjamos laikantis rungimosi principo.

7 straipsnis. Techninių priemonių naudojimas teisme

Teismo posėdžio eigai, įrodymams fiksuoti ir jiems tirti teismas gali naudoti bet kokiais technines priemones.

Dalyvaujantys civilinėje bei administracinio teisės pažeidimo byloje asmenys, proceso dalyviai baudžiamojoje byloje, taip pat prokuroras savo procesinėms funkcijoms vykdyti gali daryti garso įrašą teismo posėdžiui užfiksuoti.

Kitiems asmenims draudžiama teismo posėdžio metu filmuoti, fotografuoti, daryti garso ar vaizdo įrašus bei naudoti kitas technines priemones.

Asmenims, pažeidusiems draudimą naudoti technines priemones teismo posėdžio metu, taikoma įstatymo numatyta atsakomybė.

8 straipsnis. Teismo proceso kalba

Teismo procesas Lietuvos Respublikoje vyksta valstybine kalba.

Asmenims, nemokantiems lietuvių kalbos, garantuojama teisė dalyvauti teisminiuose veiksmuose per vertėją. Ši teisė taip pat garantuojama asmenims, nepakankamai mokantiems lietuvių kalbą ir pageidaujantiems kalbėti teismo procese gimtąja ar ta kalba, kuria jie moka.

Vertėjo paslaugos atlyginamos iš valstybės biudžeto.

II skirsnis

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ SISTEMA

9 straipsnis. Lietuvos Respublikos teismai

Lietuvos Respublikos teismai yra apylinkių ir apygardų teismai, Lietuvos apeliacinis teismas, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas.

Administracinių, darbo, šeimos ir kitų kategorijų byloms nagrinėti gali būti įsteigti specializuoti teismai, kurių statusą nustato įstatymas.

Teismai steigiami įstatymu.

Teismai su ypatingais įgaliojimais taikos metu Lietuvos Respublikoje negali būti steigiami.

Lietuvos Respublikos teismai yra juridiniai asmenys, turi antspaudą su Lietuvos valstybės herbu.

Teisėjais Lietuvoje gali būti tik Lietuvos Respublikos piliečiai.

Teismai išlaikomi iš Lietuvos valstybės biudžeto.

10 straipsnis. Apylinkių teismai

Apylinkės teismą sudaro apylinkės teismo pirmininkas, jo pavaduotojai ir kiti teisėjai. Teismo pirmininko pavaduotojai skiriami teisme, kuriame yra ne mažiau kaip šeši teisėjai.

Apylinkės teismo veiklos teritoriją nustato įstatymas.

11 straipsnis. Apygardų teismai

Apygardos teismą sudaro apygardos teismo pirmininkas, skyrių pirmininkai ir kiti teisėjai.

Apygardos teisme yra Civilinių bylų skyrius ir Baudžiamųjų bylų skyrius.

Apygardos teismo veiklos teritoriją nustato įstatymas.

12 straipsnis. Lietuvos apeliacinis teismas

Lietuvos apeliacinį teismą sudaro Apeliacinio teismo pirmininkas, skyrių pirmininkai ir kiti teisėjai.

Apeliaciniame teisme yra Civilinių bylų skyrius ir Baudžiamųjų bylų skyrius.

Apeliacinio teismo buveinė yra Lietuvos Respublikos

sostinėje Vilniuje.

13 straipsnis. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą sudaro Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, skyrių pirmininkai ir kiti teisėjai.

Aukščiausiąjame Teisme yra Civilinių bylų skyrius, Baudžiamųjų bylų skyrius ir Aukščiausiojo Teismo senatas.

Aukščiausiojo Teismo buveinė yra Lietuvos Respublikos sostinėje Vilniuje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

14 straipsnis. Teisėjų skaičius

Teisėjų skaičių apylinkių, apygardų teismuose ir Lietuvos apeliaciniam teisme nustato Respublikos Prezidentas teisingumo ministro teikimu.

Teisėjų skaičių Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme nustato Seimas Respublikos Prezidento teikimu, pasiūlius Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkui.

Apylinkės teisme turi dirbti ne mažiau kaip du teisėjai, iš kurių vienas skiriamas apylinkės teismo pirmininku.

III skirsnis

TEISMŲ KOMPETENCIJA

15 straipsnis. Apylinkių teismų kompetencija

Apylinkės teismas yra pirmoji instancija:

- 1) civilinėms byloms;
- 2) baudžiamosioms byloms;
- 3) administracinėms byloms;
- 4) byloms, susijusioms su sprendimų ir nuosprendžių vykdymu;
- 5) priimti sprendimams (nutarimams) dėl įstatymų numatytų prievartos priemonių taikymo;
- 6) įstatymo nustatytais atvejais nagrinėti skundams dėl kvotėjo, tardytojo ar prokuroro veiksmų.

Įstatymo nustatytais atvejais apylinkės teismo teisėjai vykdo ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas. Apylinkės teismo teisėjas nenagrinėja tų bylų, kuriose vykdomas ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas.

16 straipsnis. Apygardų teismų kompetencija

Apygardos teismas yra:

- 1) pirmoji instancija civilinėms byloms, įstatymo priskirtoms jo kompetencijai;
- 2) pirmoji instancija baudžiamosioms byloms, įstatymo priskirtoms jo kompetencijai;
- 3) apeliacinė instancija apylinkių teismų sprendimams, nuosprendžiams, nutartims, nutarimams;
- 4) kasacinė instancija apylinkių teismų sprendimams, nuosprendžiams, nutartims ir nutarimams, nenagrinėtiems apeliacine tvarka.

Apygardos teismas susipažindamas su savo veiklos teritorijoje esančių apylinkių teismų darbu vietose bei kitais būdais konsultuoja teisėjus įstatymų taikymo klausimais.

17 straipsnis. Apeliacinio teismo kompetencija

Apeliacinis teismas yra apeliacinė instancija byloms, kurias išnagrinėjo apygardų teismai, kaip pirmosios instancijos teismai, taip pat kasacinė instancija apygardų teismų sprendimams, nuosprendžiams ir nutartims, priimtiems apeliacine tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

18 straipsnis. Aukščiausiojo Teismo kompetencija

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra kasacinė instancija:

1) Apeliacinio teismo sprendimams, nuosprendžiams ir nutartims, priimtiems apeliacinės instancijos teisme;

2) apygardų teismų sprendimams, nuosprendžiams, nutartims ir nutarimams, priimtiems pirmosios instancijos teisme.

Aukščiausiojo Teismo senatas pagal Aukščiausiojo Teismo pirmininko teikimą nagrinėja bylas dėl įsiteisėjusių Aukščiausiojo Teismo kolegijų nutarčių ar Apeliacinio teismo kasacinių nutarčių, jeigu Senato sprendimas būtų reikšmingas vienodos teismų praktikos taikant įstatymus formavimui.

Aukščiausiasis Teismas formuoja vienodą teismų praktiką taikant įstatymus. Jis:

1) skelbia Aukščiausiojo Teismo senato sprendimus, priimtus pagal Aukščiausiojo Teismo pirmininko teikimą išnagrinėtose bylose, ir Senato aprobuotus Aukščiausiojo Teismo kolegijų ir kitų teismų sprendimus. Į Aukščiausiojo Teismo senato sprendimuose ir Senato aprobuotuose teismų sprendimuose esančius įstatymų taikymo išaiškinimus turi atsižvelgti teismai, valstybinės ir kitos institucijos, taip pat kiti subjektai taikydami tuos pačius įstatymus;

2) analizuoja teismų praktiką įstatymų taikymo klausimais;

3) susipažindamas su apygardų teismų ir Apeliacinio teismo darbu vietose bei kitais būdais konsultuoja teisėjus įstatymų taikymo klausimais. Aukščiausiasis Teismas gali konsultuoti ir apylinkių teismų teisėjus.

Aukščiausiasis Teismas leidžia biuletenį, kuriame periodiškai skelbia:

1) Aukščiausiojo Teismo senato sprendimus, priimtus pagal Aukščiausiojo Teismo pirmininko teikimą išnagrinėtose bylose, ir Senato aprobuotus teismų sprendimus;

2) metodinę medžiagą apie įstatymų taikymo praktiką, kuriai pritarė Aukščiausiojo Teismo senatas.

Biuletenis finansuojamas iš valstybės biudžeto ir iš gautų jį pardavus lėšų. Lietuvos Respublikos teismai ir teisėjai biuletenį gauna nemokamai.

Aukščiausiojo Teismo veiklą reglamentuoja šis įstatymas, įstatymu patvirtintas Lietuvos Aukščiausiojo Teismo statutas bei kiti įstatymai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-687, 94.12.08, Žin., 1994, Nr. 96-1880 (94.12.14)

Nr. 1-792, 95.02.14, Žin., 1995, Nr. 17-386 (95.02.24)

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

IV SKIRSNIS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO SENATAS

19 straipsnis. Aukščiausiojo Teismo senato sudėtis

Aukščiausiojo Teismo senatą sudaro Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, skyrių pirmininkai, taip pat penki Civilinių bylų skyriaus ir penki Baudžiamųjų bylų skyriaus didesni Aukščiausiojo Teismo teisėjo darbo stažą turintieji teisėjai. Kiti Aukščiausiojo Teismo teisėjai, kitų teismų pirmininkai, jų pavaduotojai, skyrių pirmininkai ir kiti teisėjai gali dalyvauti Aukščiausiojo Teismo senato posėdžiuose su patariamąjo balso teise, išskyrus posėdžius, kuriuose nagrinėjamos bylos.

Aukščiausiojo Teismo senato pirmininkas yra Aukščiausiojo Teismo pirmininkas.

Aukščiausiojo Teismo senatas iš savo narių renka Senato sekretorių.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

20 straipsnis. Aukščiausiojo Teismo senato kompetencija

Aukščiausiojo Teismo senatas:

1) nagrinėja bylas pagal Aukščiausiojo Teismo pirmininko teikimus. Į Senato sprendimuose esančius įstatymų taikymo išaiškinimus turi atsižvelgti teismai, valstybinės, kitos institucijos, taip pat kiti subjektai taikydami tuos pačius įstatymus;

2) aprobuoja teismų sprendimus, į kurių išaiškinimus turi atsižvelgti teismai, valstybinės, kitos institucijos, taip pat kiti subjektai taikydami tuos pačius įstatymus;

3) nagrinėja įstatymų taikymo teismų praktikoje apibendrinimo rezultatus ir juos skelbia biuletenyje;

4) svarsto Aukščiausiojo Teismo pirmininko pasiūlytas šio Teismo skyrių pirmininkų kandidatūras;

5) skiria Aukščiausiojo Teismo teisėjų egzaminų komisiją ir tvirtina šios komisijos nuostatus;

6) renka Aukščiausiojo Teismo teisėjų garbės teismą ir tvirtina Aukščiausiojo Teismo teisėjų garbės teismo nuostatus;

7) nagrinėja skundus dėl teisėjų egzaminų komisijų išvadų ir Teisėjų garbės teismo sprendimų. Aukščiausiojo Teismo senato nutarimai šiais klausimais yra galutiniai.

Teisingumo ministras, generalinis prokuroras, apygardų teismų ir Apeliacinio teismo pirmininkai turi teisę siūlyti Aukščiausiojo Teismo senato pirmininkui nagrinėti įstatymų taikymo teismų praktikoje klausimus, dalyvauti Senato posėdžiuose ir ten reikšti nuomonę svarstomais klausimais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-687, 94.12.08, Žin., 1994, Nr. 96-1880 (94.12.14)

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

21 straipsnis. Aukščiausiojo Teismo senato posėdžiai

Aukščiausiojo Teismo senato posėdžius, išskyrus tuos, kuriuose nagrinėjamos bylos pagal Aukščiausiojo Teismo pirmininko teikimą, šaukia Senato pirmininkas ne rečiau kaip kartą per ketvirtį.

Aukščiausiojo Teismo senato posėdžio darbotvarkė pranešama, dokumentų projektai išsiunčiami Senato nariams, teisingumo ministrui, generaliniam prokurorui, apygardų teismų ir Apeliacinio teismo pirmininkams ne vėliau kaip prieš dešimt dienų iki posėdžio.

Aukščiausiojo Teismo senato posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip du trečdaliai Senato narių. Aukščiausiojo Teismo senato nutarimai priimami atviru balsavimu. Nutarimas laikomas priimtu, jeigu už jį balsavo dauguma dalyvavusių posėdyje Aukščiausiojo Teismo senato narių. Balsams

pasiskirsčius po lygiai, lemia posėdžio pirmininko balsas.

Aukščiausiojo Teismo senato nutarimus pasirašo pirmininkas ir sekretorius.

Aukščiausiojo Teismo senato teismo posėdžio, nagrinėjant bylas pagal Aukščiausiojo Teismo pirmininko teikimą, procesą nustato Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso ir Civilinio proceso kodekso taisyklės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

V skirsnis

TEISĖJAI

22 straipsnis. Apylinkės teismo teisėjai

Apylinkės teismo teisėju gali būti skiriamas ne jaunesnis kaip 25 metų nepriekaištingos reputacijos asmuo, turintis aukštąjį teisinių universitetinį išsilavinimą, įvykdęs šio įstatymo 22(1) straipsnyje kandidatui į apylinkės teismo teisėjus keliamus reikalavimus ir išlaikęs apylinkės teismo teisėjo egzaminus. Reikalavimai, keliami kandidatams į apylinkės teismo teisėjus, nėra taikomi asmenims, turintiems teisėjo darbo stažą ar 5 metų prokuroro, prokuroro pavaduotojo, prokuroro padėjėjo, advokato darbo stažą. Šie asmenys gali būti skiriami apylinkės teismo teisėjais, neatlikę kandidato į apylinkės teismo teisėjus praktikos. Apylinkės teismo teisėjas nagrinėja visas apylinkės teismui priskirtas teismines bylas.

Apylinkės teismo teisėju taip pat gali būti skiriamas ne jaunesnis kaip 23 metų nepriekaištingos reputacijos asmuo, turintis aukštąjį teisinių universitetinį išsilavinimą, įvykdęs šio įstatymo 22(1) straipsnyje kandidatui į apylinkės teismo teisėjus keliamus reikalavimus ir išlaikęs apylinkės teismo teisėjo egzaminus. Toks teisėjas, iki jam sueis 25 metai, nagrinėja administracinių teisės pažeidimų, alimentų nepilnamečiams vaikams išieškojimo nesant ginčo civilines ir kitas įstatymų numatytas bylas.

[Straipsnio redakcija nuo 1996 m. rugsėjo 1 d.]

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-633, 94.11.08, Žin., 1994, Nr. 88-1709 (94.11.16)

Nr. 1-1387, 96.06.18, Žin., 1996, Nr. 60-1411 (96.06.26)

22(1) straipsnis. Kandidatai į apylinkės teismo teisėjus

Kandidatas į apylinkės teismo teisėjus - tai asmuo, kuris rengiasi dirbti apylinkės teismo teisėjo darbą, teisingumo ministro paskirtas kandidatui į teisėjus ir privalantis atlikti 1 metų teisėjo praktiką bei išlaikyti apylinkės teismo teisėjo egzaminus.

Kandidatais į apylinkės teismo teisėjus skiriami nepriekaištingos reputacijos asmenys, turintys aukštąjį universitetinį teisinių išsilavinimą, bet neturintys teisėjo darbo stažą ar 5 metų prokuroro, prokuroro pavaduotojo, prokuroro padėjėjo, advokato darbo stažą ir norintys būti apylinkės teismo teisėjais.

Kandidato į apylinkės teismo teisėjus praktikai vadovauja ir jo darbą prižiūri teisingumo ministro paskirtas apylinkės teismo teisėjas - kandidato į apylinkės teismo teisėjus praktikos vadovas. Kandidato praktikos vadovas turi teisę

siūlyti teisingumo ministrui nutraukti darbo sutartį su kandidatu į teisėjus, jei šis nesilaiko darbo įstatymų, jei paaiškėja, kad jis dėl savo profesinių, asmeninių savybių nesugebės įgyti reikiamos kvalifikacijos teisėjo pareigoms atlikti, arba jei jo elgesys nesuderinamas su teisėjo vardui keliamais reikalavimais.

Kandidatas į apylinkės teismo teisėjus, pateikęs Teisingumo ministerijai praktikos vadovo teigiamą išvadą apie praktikos atlikimo rezultatus, turi teisę laikyti apylinkės teismo teisėjo egzaminus.

Kandidatų į apylinkės teismo teisėjus priėmimo bei praktikos atlikimo tvarką, taip pat jų įgaliojimus nustato Teisingumo ministerija.

Kandidatui į apylinkės teismo teisėjus taikomi tokie patys darbinės veiklos ribojimai kaip ir teisėjui.

Kandidatas į apylinkės teismo teisėjus gauna 70 procentų apylinkės teismo teisėjo mėnesinio pareiginio atlyginimo.

[Straipsnio redakcija nuo 1996 m. rugsėjo 1 d.]

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-1387, 96.06.18, Žin., 1996, Nr. 60-1411 (96.06.26)

23 straipsnis. Apygardos teismo ir Apeliacinio teismo teisėjai

Apygardos teismo teisėju gali būti skiriamas nepriekaištingos reputacijos asmuo, turintis aukštąjį teisinį universitetinį išsilavinimą, ne mažesnę kaip trejų metų teisėjo, penkerių metų prokuroro, prokuroro pavaduotojo, prokuroro padėjėjo, advokato darbo stažą ir išlaikęs apygardos teismo teisėjų egzaminus.

Apeliacinio teismo teisėju gali būti skiriamas nepriekaištingos reputacijos asmuo, turintis aukštąjį teisinį universitetinį išsilavinimą, ne mažesnę kaip penkerių metų teisėjo, prokuroro, prokuroro pavaduotojo, advokato darbo stažą ir išlaikęs Apeliacinio teismo teisėjų egzaminus.

Apygardos ir Apeliacinio teismo teisėjais be egzaminų gali būti skiriami socialinių mokslų daktarai ir habilituoti daktarai, apgynę teisių mokslo disertacijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-633, 94.11.08, Žin., 1994, Nr. 88-1709 (94.11.16)

Nr. 1-792, 95.02.14, Žin., 1995, Nr. 17-386 (95.02.24)

24 straipsnis. Aukščiausiojo Teismo teisėjai

Aukščiausiojo Teismo teisėju, jei išlaikė Aukščiausiojo Teismo teisėjo egzaminus, gali būti skiriamas:

- 1) apygardos teismo arba Apeliacinio teismo teisėjas, turintis ne mažesnę kaip dešimties metų teisėjo stažą;
- 2) Generalinės prokuratūros prie Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, taip pat ir buvusios Generalinės prokuratūros prokuroras, turintis ne mažesnę kaip dešimties metų stažą;
- 3) socialinių mokslų daktaras, apgynęs teisių mokslo disertaciją.

Aukščiausiojo Teismo teisėju be Aukščiausiojo Teismo teisėjų egzaminų gali būti skiriamas:

- 1) socialinių mokslų habilituotas daktaras, apgynęs teisių mokslo disertaciją;
- 2) buvęs Aukščiausiojo Teismo (taip pat ir iki 1994 m. gruodžio 31 d. veikusio Aukščiausiojo Teismo) teisėjas, atleistas iš pareigų savo noru, išrinkus į kitas pareigas arba jo sutikimu

perkeltas į kitą darbą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-792, 95.02.14, Žin., 1995, Nr. 17-386 (95.02.24)

24-1 straipsnis. Konstitucinio Teismo teisėjo teisė būti šio įstatymo numatytu teisėju

Konstitucinio Teismo teisėjas, pasibaigus jo įgaliojimų laikui, gali būti paskirtas apylinkės, apygardos, Apeliacinio teismo ar Aukščiausiojo Teismo teisėju be egzaminų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-633, 94.11.08, Žin., 1994, Nr. 88-1709 (94.11.16)

25 straipsnis. Apribojimai eiti teisėjo pareigas

Teisėju negali būti asmuo, prieš tai buvęs teisėju, prokuroru, advokatu, notaru, policijos ar vidaus reikalų sistemos darbuotoju ir atleistas už profesinės veiklos pažeidimus.

VI skirsnis

TEISĖJŲ EGZAMINAI

26 straipsnis. Teisėjų egzaminų komisija

Lietuvos teismų, išskyrus Aukščiausiojo Teismo, teisėjų egzaminų komisiją sudaro trejiems metams Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ir teisingumo ministras. Aukščiausiojo Teismo pirmininkas skiria tris Aukščiausiojo Teismo teisėjus, o teisingumo ministras - du komisijos narius iš teisėjų ar teisių mokslininkų.

Teisėjų egzaminų komisijos nuostatus tvirtina Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ir teisingumo ministras.

27 straipsnis. Aukščiausiojo Teismo teisėjų egzaminų komisija

Aukščiausiojo Teismo teisėjų egzaminų komisiją skiria trejiems metams Aukščiausiojo Teismo senatas iš penkių asmenų.

Aukščiausiojo Teismo teisėjų egzaminų komisijos nuostatus tvirtina Aukščiausiojo Teismo senatas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

28 straipsnis. Teisėjų egzaminai

Teisėjų egzaminus laiko:

1) asmenys, prieš skiriant juos teisėjais;
2) teisėjai, prieš skiriant juos apygardų teismų, Apeliacinio teismo ir Aukščiausiojo Teismo teisėjais.

Apylinkių, apygardų teismų, Apeliacinio teismo teisėjų egzaminų programas tvirtina Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ir teisingumo ministras.

Aukščiausiojo Teismo teisėjų egzaminų programą tvirtina Aukščiausiojo Teismo pirmininkas.

29 straipsnis. Teisėjų egzaminų komisijų išvados

Teisėjų egzaminų komisijos, išegzaminavusios teisėjus arba kandidatus į teisėjus, savo nuomonę išdėsto išvadose. Išvadų formą nustato egzaminų komisijų nuostatai.

Teisėjų egzaminų komisijų išvados per dešimt dienų nuo jų priėmimo gali būti skundžiamos Aukščiausiojo Teismo senatui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

VII skirsnis

TEISĖJŲ TARYBA IR VISUOTINIS TEISĖJŲ SUSIRINKIMAS

30 straipsnis. Teisėjų tarybos kompetencija ir sudėtis

Dėl teisėjų paskyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų Respublikos Prezidentui pataria Teisėjų taryba.

Teisėjų tarybą sudaro devyni nariai: Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ir skyrių pirmininkai, Apeliacinio teismo pirmininkas bei visuotinio teisėjų susirinkimo penkeriems metams išrinkti penki teisėjai.

Teisėjų taryba iš savo narių renka pirmininką ir sekretorių.

31 straipsnis. Teisėjų tarybos posėdžiai

Teisėjų tarybos pirmininkas šaukia posėdžius teisingumo ministro arba Aukščiausiojo Teismo pirmininko teikimu, kai prireikia paskirti, paaukštinti, perkelti ar atleisti iš pareigų vieną ar daugiau teisėjų.

Teisėjų tarybos posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip pusė Teisėjų tarybos narių. Teisėjų tarybos nutarimai priimami atviru balsavimu. Nutarimas laikomas priimtu, jeigu už jį balsavo dauguma dalyvavusių posėdyje Teisėjų tarybos narių. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia posėdžio pirmininko balsas.

Teisėjų tarybos nutarimus pasirašo jos pirmininkas ir sekretorius.

32 straipsnis. Visuotinis teisėjų susirinkimas

Pirmąjį visuotinį teisėjų susirinkimą šaukia Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, kitus - Teisėjų tarybos pirmininkas.

Visuotinis teisėjų susirinkimas:

- 1) renka Teisėjų tarybos narius;
- 2) renka Teisėjų garbės teisimą ir jo pirmininką;
- 3) tvirtina Teisėjų garbės teismo nuostatus;
- 4) sprendžia kitus klausimus.

VIII skirsnis

TEISĖJŲ, TEISMŲ PIRMININKŲ, PIRMININKŲ PAVADUOTOJŲ IR SKYRIŲ PIRMININKŲ SKYRIMAS

33 straipsnis. Apylinkių, apygardų teismų teisėjų, šių teismų pirmininkų, pirmininkų pavaduotojų, skyrių pirmininkų skyrimas

Apylinkių, apygardų teismų teisėjų, šių teismų pirmininkų kandidatūras parenka teisingumo ministras.

Apylinkių, apygardų teismų teisėjus skiria Respublikos Prezidentas teisingumo ministro teikimu ir patarus Teisėjų tarybai.

Apylinkių, apygardų teismų pirmininkus iš paskirtų teisėjų skiria Respublikos Prezidentas teisingumo ministro teikimu ir

patarus Teisėjų tarybai.

Apylinkių, apygardų teismų pirmininkų pavaduotojus ar skyrių pirmininkus iš paskirtų teisėjų skiria teisingumo ministras, pasiūlius teismo pirmininkui.

Apylinkių teismų pirmininkai, jų pavaduotojai skiriami 5 metams.

Apygardų teismų pirmininkai ir skyrių pirmininkai skiriami 7 metams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-633, 94.11.08, Žin., 1994, Nr. 88-1709 (94.11.16)

Nr. 1-1387, 96.06.18, Žin., 1996, Nr. 60-1411 (96.06.26)

34 straipsnis. Apeliacinio teismo teisėjų, šio teismo pirmininko, skyrių pirmininkų skyrimas

Apeliacinio teismo teisėjų, teismo pirmininko kandidatūras parenka teisingumo ministras.

Apeliacinio teismo teisėjus, o iš jų - pirmininką, teisingumo ministro teikimu ir patarus Teisėjų tarybai, skiria Respublikos Prezidentas Seimui pritarus.

Apeliacinio teismo skyrių pirmininkus iš paskirtų teisėjų skiria teisingumo ministras pasiūlius šio teismo pirmininkui.

Apeliacinio teismo pirmininkas ir skyrių pirmininkai skiriami 8 metams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-633, 94.11.08, Žin., 1994, Nr. 88-1709 (94.11.16)

Nr. 1-687, 94.12.08, Žin., 1994, Nr. 96-1880 (94.12.14)

Nr. 1-1387, 96.06.18, Žin., 1996, Nr. 60-1411 (96.06.26)

35 straipsnis. Aukščiausiojo Teismo teisėjų, šio teismo pirmininko, skyrių pirmininkų skyrimas

Aukščiausiojo Teismo teisėjų kandidatūras parenka Aukščiausiojo Teismo pirmininkas.

Aukščiausiojo Teismo teisėjus, o iš jų - pirmininką, skiria Seimas Respublikos Prezidento teikimu.

Aukščiausiojo Teismo skyrių pirmininkus iš paskirtų teisėjų skiria Seimas Respublikos Prezidento teikimu, pasiūlius Aukščiausiojo Teismo pirmininkui.

Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ir skyrių pirmininkai skiriami devyneriems metams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-633, 94.11.08, Žin., 1994, Nr. 88-1709 (94.11.16)

Nr. 1-1387, 96.06.18, Žin., 1996, Nr. 60-1411 (96.06.26)

36 straipsnis. Laikas, kuriam skiriami teisėjai

Apylinkių teismų teisėjai pirmą kartą skiriami penkeriems metams. Pasibaigus šiam laikui, teisingumo ministro teikimu ir patarus Teisėjų tarybai apylinkių teismų teisėjai be egzaminų skiriami iki 65 metų amžiaus.

Kitų Lietuvos Respublikos teismų teisėjai iš karto skiriami iki 65 metų amžiaus, o Aukščiausiojo Teismo teisėjai - iki 70 metų amžiaus.

Jeigu bylos nagrinėjimo metu teisėjui sueina įstatymo nustatytas amžius, jo įgaliojimai pratęsiami, kol byla bus baigta nagrinėti arba jos svarstymas bus atidėtas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

37 straipsnis. Apylinkių ir apygardų teismų teisėjų perkėlimas į kitą tokį pat teismą

Apylinkių ir apygardų teismų teisėjus jiems sutikus į kitą tokį pat teismą perkelia teisingumo ministro teikimu Respublikos Prezidentas Teisėjų tarybai patarus.

38 straipsnis. Apylinkių teismų teisėjų pavadavimas

Apylinkės teismo teisėjui susirgus arba dėl kitų jo nebuvimo priežasčių Respublikos Prezidentas teisingumo ministro teikimu šias pareigas gali pavesti laikinai eiti kito apylinkės teismo teisėjui.

IX skirsnis

TEISMŲ PIRMININKAI, JŲ PAVADUOTOJAI IR SKYRIŲ PIRMININKAI

39 straipsnis. Teismų pirmininkai, jų pavaduotojai ir skyrių pirmininkai

Teismų pirmininkai vykdo teisingumą ir vadovauja teismų organizaciniam darbui, įstatymo numatytais atvejais nagrinėja skundus dėl kitų nutarimų, kuriuos teisėjai priėmė pagal sumarinį procesą, vadovauja teismo raštinės darbui, priima į darbą ir atleidžia iš darbo teismo raštinės tarnautojus bei kitus darbuotojus.

Teismų pirmininkų pavaduotojai bei skyrių pirmininkai vykdo teisingumą ir atsako už tą teismų organizacinio darbo sritį, kuria jiems paveda atitinkamų teismų pirmininkai.

Teismų pirmininkai, jų pavaduotojai ir skyrių pirmininkai, nagrinėdami bylas, turi tokias pat teises ir pareigas kaip ir kiti teisėjai.

Teismų pirmininkai, jų pavaduotojai ir skyrių pirmininkai neturi teisės daryti poveikio kitų teisėjų darbui, kai šie vykdo teisingumą, arba kitaip pažeisti teisėjų nepriklausomumą.

40 straipsnis. Apylinkių teismų pirmininkai

Apylinkių teismų pirmininkai organizuoja teisėjų darbą taip, kad šie turėtų tolygią darbo apimtį, taip pat teisėjų veiklą kontroliuojant teismo antstolių kontorų darbą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-633, 94.11.08, Žin., 1994, Nr. 88-1709 (94.11.16)

41 straipsnis. Apygardų teismų ir Apeliacinio teismo pirmininkai

Apygardų teismų ir Apeliacinio teismo pirmininkai paskirsto teisėjus į šių teismų skyrius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-687, 94.12.08, Žin., 1994, Nr. 96-1880 (94.12.14)

42 straipsnis. Aukščiausiojo Teismo pirmininkas

Aukščiausiojo Teismo pirmininkas paskirsto teisėjus į šio Teismo skyrius, šaukia Aukščiausiojo Teismo senatą, šaukia

pirmąjį visuotinį teisėjų susirinkimą, tvirtina šio Teismo raštvedybos instrukciją, tvirtina teismo vidaus struktūrą, siūlo iš paskirtųjų teisėjų Respublikos Prezidentui teikti Seimui Aukščiausiojo Teismo skyrių pirmininkus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

43 straipsnis. Teismų pirmininkų pavadavimas

Nesant apygardos teismo, Apeliacinio teismo, Aukščiausiojo Teismo pirmininko, šias pareigas eina didesnę teisėjo darbo stažą turintis skyriaus pirmininkas.

Nesant apylinkės teismo pirmininko, šias pareigas eina pirmininko pavaduotojas.

Apylinkės teisme, kuriame nėra pirmininko pavaduotojo, nesant pirmininko, šias pareigas teisingumo ministras paveda eiti vienam iš to apylinkės teismo teisėjų.

X skirsnis

TEISĖJŲ SKIRIAMIEJI ŽENKLAI IR PRIESAIKA

44 straipsnis. Teismų ir teisėjų valdžios simboliai

Respublikos Prezidento nustatyta tvarka teismų posėdžių salėse turi būti Lietuvos valstybės vėliava ir Lietuvos valstybės herbas.

Lietuvos Respublikos teismų teisėjų valdžios simboliai vykdant teisingumą yra mantija ir ženklas - Lietuvos valstybės herbo atvaizdas.

Lietuvos Respublikos teismų teisėjų valdžios simbolių etalonus, teisėjų pažymėjimų pavyzdžius tvirtina Respublikos Prezidentas.

Teismo posėdžio metu advokatai ir prokuroras dėvi mantijas.

45 straipsnis. Teisėjo priesaika

Asmuo, paskirtas teisėju, prieš pradėdamas eiti pareigas jį paskyrusiems Seimui arba Respublikos Prezidentui prisiekia:

"Aš, teisėjas (a) (vardas, pavardė), prisiekiu būti ištikimas (a) Lietuvos Respublikai, vykdyti teisingumą tik pagal įstatymus, ginti žmogaus teises, laisves ir teisėtus interesus, visada būti sąžiningas (a), humaniškas (a) ir savo elgesiu nepakenkti teisėjo vardui.

Tepadeda man Dievas."

Prisiekti galima ir be paskutiniojo sakinio.

Teisėjas priesaikos tekstą pasirašo. Šis jo priesaikos tekstas laikomas teisėjo tarnybos byloje.

Teisėjas prisiekia, vilkėdamas mantiją.

Po priesaikos Seimo Pirmininkas arba Respublikos Prezidentas teisėjui įteikia teisėjo valdžios simbolį - ženklą su Lietuvos valstybės herbo atvaizdu.

Priesaika galioja per visą teisėjo nepertraukto darbo laiką Lietuvos Respublikos teismuose.

Asmuo, paskirtas teisėju, bet neprisiekęs, eiti teisėjo pareigų negali.

XI skirsnis

TEISĖJŲ IR TEISMŲ NEPRIKLAUSOMUMAS

46 straipsnis. Teisėjų ir teismų nepriklausomumas

Teisėjas ir teismai, vykdydami teisingumą, yra nepriklausomi. Teisėjai, nagrinėdami bylas, klauso tik įstatymo.

Priimdamas sprendimą teismas vadovaujasi tais įstatymais, kurie neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, įstatymams neprieštaraujančiais Vyriausybės nutarimais, įstatymams ir Vyriausybės nutarimams neprieštaraujančiais kitais norminiais aktais.

Valstybinės valdžios ir valdymo institucijų, Seimo narių ir kitų pareigūnų, politinių partijų, politinių ir visuomeninių organizacijų ar piliečių kišimasis į teisėjo ar teismo veiklą draudžiamas ir užtraukia įstatymo numatytą atsakomybę.

Teisėjo ar teismo garbę ir orumą gina Lietuvos Respublikos įstatymai. Įstatymai numato atsakomybę už viešą teisėjo ar teismo įžeidimą arba šmeižimą.

Mitingai, piketai bei kitokie grupių ar pavienių asmenų veiksmai arčiau negu 75 metrai iki teismo pastato ir teisme, jeigu jais siekiama paveikti teisėją arba teismą, yra kišimasis į teisėjo arba teismo veiklą.

47 straipsnis. Teisėjų neliečiamumas

Teisėjas negali būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn, suimtas, negali būti kitaip suvaržyta jo laisvė be Seimo, o tarp Seimo sesijų – be Respublikos Prezidento sutikimo.

Baudžiamąją bylą teisėjui gali iškelti tik generalinis prokuroras.

Jeigu teisėjui iškeliama baudžiamoji byla, jo įgaliojimus sustabdo Seimas, o tarp Seimo sesijų – Respublikos Prezidentas. Teisėjo įgaliojimai sustabdomi iki galutinio sprendimo baudžiamojoje byloje priėmimo.

Teisėjas negali būti patrauktas administracinėn atsakomybėn. Teisėjui padarius administracinį teisės pažeidimą, medžiaga perduodama teisingumo ministrui arba Aukščiausiojo Teismo pirmininkui drausminei bylai iškelti.

48 straipsnis. Teisėjų nuosavybės apsauga

Teisėjas neatsako savo turtu, jeigu dėl teismo ar teisėjo kaltės priėmus klaidingą sprendimą proceso dalyviui arba dalyvaujančiam byloje asmeniui padaroma materialinė žala. Šią žalą įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka atlygina valstybė.

Dėl teisėjo tyčinių veiksmų atsiradusią ir valstybės atlygintą asmeniui materialinę žalą valstybė turi teisę regresu tvarka išieškoti iš teisėjo.

49 straipsnis. Teisėjų ir teismų reikalavimų privalomumas

Teisėjų ir teismų reikalavimai, kai jie vykdo teisingumą, yra privalomi visiems fiziniams asmenims, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms. Šių reikalavimų nevykdymas užtraukia įstatymo numatytą atsakomybę.

50 straipsnis. Teisėjų depolitizavimas

Teisėjas negali dalyvauti politinių partijų ir kitų politinių organizacijų veikloje.

51 straipsnis. Teisėjų darbas ne teisme

Teisėjas negali užimti jokių kitų renkamų ar skiriamų pareigų, dirbti verslo, komercijos ar kitokiose privačiose įstaigose ar įmonėse. Jis taip pat negali gauti jokio kito atlyginimo, išskyrus teisėjo atlyginimą bei užmokestį už

pedagoginę ar kūrybinę veiklą.

Teisėjai gali jungtis į teisėjų asociacijas ar kitas organizacijas, atstovaujančias jų interesams.

Apylinkės ir apygardos teismo teisėjas jam sutikus gali būti Respublikos Prezidento dekretu atleistas iš pareigų ir perkeltas į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ar Teisingumo ministerijos struktūrą, tiesiogiai susijusią su teismų veiklos organizavimu ir tikrinimu, dirbti šios struktūros vadovu, pavaduotoju arba specialistu. Dirbant šioje struktūroje išsaugamos visos teisėjo socialinės garantijos, įskaitant tarnybinių atlyginimą ir darbo stažą. Kai šio asmens darbo sutartis pasibaigia ir jis vėl skiriamas į tokį pat teismą, laikyti teisėjo egzaminų jam nereikia.

Nr. 1-827, 95.03.21, Žin., 1995, Nr. 29-647 (95.04.05)

XII skirsnis

TEISĖJŲ SOCIALINĖS GARANTIJOS

52 straipsnis. Teisėjų pensijos

Teisėjų pensinį aprūpinimą reguliuoja Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymas.

53 straipsnis. Teisėjų aprūpinimas gyvenamosiomis patalpomis

Teisėjams, paskyrimo vietoje neturintiems gyvenamosios patalpos, įstatymų nustatyta tvarka suteikiamos tarnybinės gyvenamosios patalpos.

Kol teisėjui bus suteikta tarnybinė gyvenamoji patalpa arba kol jis apsirūpins gyvenamąja patalpa, Vyriausybės nustatyta tvarka kompensuojamos gyvenamosios patalpos nuomos išlaidos.

54 straipsnis. Teisėjų atostogos

Teisėjams atostogas suteikiamos Lietuvos Respublikos atostogų įstatymo nustatyta tvarka.

Apylinkių, apygardų teismų, Apeliacinio teismo pirmininkams, pavaduotojams ir skyrių pirmininkams atostogas suteikia teisingumo ministras. Kitiems šių teismų teisėjams atostogas suteikia atitinkamo teismo pirmininkas.

Aukščiausiojo Teismo pirmininkui atostogas suteikia Respublikos Prezidentas. Šio teismo skyrių pirmininkams ir kitiems teisėjams atostogas suteikia Aukščiausiojo Teismo pirmininkas.

55 straipsnis. Teisėjų atlyginimai ir kitos socialinės garantijos

Teisėjų atlyginimus nustato Lietuvos Respublikos įstatymai. Kitas teisėjų socialines garantijas nustato Lietuvos Respublikos įstatymai.

XIII skirsnis

TEISĖJŲ ATLEIDIMAS, PAŠALINIMAS IR DRAUSMINĖ ATSAKOMYBĖ

56 straipsnis. Teisėjų atleidimas

Lietuvos Respublikos teismų teisėjai atleidžiami iš pareigų įstatymo nustatyta tvarka šiais atvejais:

- 1) savo noru;
- 2) pasibaigus įgaliojimų laikui arba sulaukus įstatymo nustatyto pensinio amžiaus;
- 3) dėl sveikatos būklės;
- 4) išrinkus į kitas pareigas arba jų sutikimu perkėlus į kitą darbą;
- 5) kai savo poelgiu pažemino teisėjo vardą;
- 6) kai įsiteisėja juos apkaltinę teismų nuosprendžiai.

Atleisti teisėjus iš pareigų dėl sveikatos būklės galima tik pagal sveikatos apsaugos ministro sudarytos gydytojų komisijos išvada, kad dėl sveikatos būklės, taip pat dėl ligos trukmės teisėjas negali atlikti savo pareigų.

Aukščiausiojo Teismo pirmininką ir kitus teisėjus atleidžia iš pareigų Seimas Respublikos Prezidento teikimu.

Aukščiausiojo Teismo skyrių pirmininkus atleidžia iš pareigų Seimas Respublikos Prezidento teikimu, pasiūlius Aukščiausiojo Teismo pirmininkui.

Apeliacinio teismo pirmininką ir kitus teisėjus teisingumo ministro teikimu ir patarus Teisėjų tarybai, atleidžia iš pareigų Respublikos Prezidentas Seimui pritarus.

Apeliacinio teismo skyrių pirmininkus atleidžia iš pareigų teisingumo ministras.

Kitų teismų pirmininkus ir kitus teisėjus teisingumo ministro teikimu ir patarus Teisėjų tarybai, atleidžia iš pareigų Respublikos Prezidentas.

Kitų teismų pirmininkų pavaduotojus ar skyrių pirmininkus atleidžia iš pareigų teisingumo ministras.

Šio straipsnio penktojoje ir septintojoje dalyse išvardintus teisėjus Respublikos Prezidentas, esant Lietuvos Respublikos Konstitucijos 115 straipsnyje numatytiems pagrindams, gali atleisti iš pareigų ir be teisingumo ministro teikimo. Šiuo atveju Respublikos Prezidentas kreipiasi patarimo dėl atleidimo į Teisėjų tarybą, o dėl Apeliacinio teismo teisėjų atleidimo – dar ir pritarimo į Seimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-687, 94.12.08, Žin., 1994, Nr. 96-1880 (94.12.14)

Nr. 1-1387, 96.06.18, Žin., 1996, Nr. 60-1411 (96.06.26)

57 straipsnis. Teisėjų pašalinimas

Aukščiausiojo Teismo pirmininką ir teisėjus, taip pat Apeliacinio teismo pirmininką ir teisėjus už šiurkštų Lietuvos Respublikos Konstitucijos pažeidimą arba priesaikos sulaužymą, taip pat paaiškėjus, jog padarytas nusikaltimas, Seimas gali pašalinti iš pareigų apkaltos proceso tvarka.

58 straipsnis. Teisėjų garbės teismas

Teisėjai atsako drausmine tvarka Teisėjų garbės teisme.

Lietuvos teismų, išskyrus Aukščiausiojo Teismo, Teisėjų garbės teismą iš penkių narių renka visuotinis teisėjų susirinkimas penkeriems metams pagal nustatytas kvotas: du apylinkės teismo teisėjai, po vieną apygardos teismo, Apeliacinio teismo ir Aukščiausiojo Teismo teisėjas.

Teisėjų garbės teismas nagrinėja teisėjų drausmines bylas, vadovaudamasis šiuo įstatymu ir visuotinio teisėjų susirinkimo tvirtinamais Teisėjų garbės teismo nuostatais.

Aukščiausiojo Teismo teisėjų garbės teismą iš trijų narių renka Aukščiausiojo Teismo senatas penkeriems metams. Aukščiausiojo Teismo teisėjų garbės teismas nagrinėja Aukščiausiojo Teismo teisėjų drausmines bylas vadovaudamasis šiuo įstatymu ir Aukščiausiojo Teismo senato tvirtinamais

Aukščiausiojo Teismo teisėjų garbės teismo nuostatais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

59 straipsnis. Teisėjų drausminė atsakomybė

Teisėjas gali būti traukiamas drausminėn atsakomybėn:

- 1) už apsileidimą darbe;
- 2) už pareiginių nusižengimų, kenkiantį teismo autoritetui;
- 3) už teisėjo vardą žeminantį poelgį;
- 4) už administracinio teisės pažeidimo padarymą.

Teisėjas taip pat gali būti traukiamas drausminėn atsakomybėn už kasacinės ar apeliacinės instancijos teismo nustatytus nevienkartinius materialinės ar proceso teisės normų pažeidimus arba už vienkartinį šiurkštų šių normų pažeidimą.

Teisėjo vardą žeminančiu poelgiu laikoma ir tai, kai teisėjas per 1 metus nuo šio straipsnio pirmosios dalies 1-3 punktuose ir šio straipsnio antrojoje dalyje numatytais pagrindais paskirtos nuobaudos padaro materialinės ar proceso teisės pažeidimus, už kuriuos Teisėjų garbės teismas paskiria jam nuobaudą.

Teisėjo vardą žeminančiu poelgiu laikoma ir tai, kai teisėjas per 1 metus nuo šio straipsnio pirmosios dalies 1 - 3 punktuose numatytais pagrindais paskirtos nuobaudos aplaidžiai eina jam pavestas pareigas ar padaro pareiginių nusižengimų, kenkiantį teismo autoritetui, ir už tai jam Teisėjų garbės teismas paskiria nuobaudą, taip pat kai teisėjas verčiasi įstatymų draudžiama darbine veikla.

Apylinkių, apygardų teismų, Apeliacinio teismo pirmininkams, jų pavaduotojams, skyrių pirmininkams ir kitiems teisėjams drausminę bylą gali iškelti Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ir teisingumo ministras.

Aukščiausiojo Teismo skyrių pirmininkams ir kitiems teisėjams drausminę bylą gali iškelti tik Aukščiausiojo Teismo pirmininkas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-1387, 96.06.18, Žin., 1996, Nr. 60-1411 (96.06.26)

Nr. I-1524, 96.09.17, Žin., 1996, Nr.92-2149 (96.10.02)

60 straipsnis. Nuobaudos skyrimas teisėjui

Teisėjų garbės teismas, išnagrinėjęs teisėjo drausminę bylą, gali:

- 1) jį išteisinti;
- 2) pasitenkinti drausminės bylos svarstymu;
- 3) nutraukti drausminę bylą, jei praleistas šios bylos iškėlimo terminas;
- 4) pareikšti jam pastabą;
- 5) pareikšti jam papeikimą;
- 6) pareikšti jam griežtą papeikimą;
- 7) pasiūlyti jį atleisti iš pareigų.

Teisėjų garbės teismas taip pat gali siūlyti Seimui pradėti apkaltos procesą Aukščiausiojo Teismo teisėjui bei Apeliacinio teismo pirmininkui ir šio teismo teisėjui.

Teisėjų garbės teismo sprendimas per dešimt dienų nuo jo priėmimo gali būti skundžiamas Aukščiausiojo Teismo senatui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

XIV skirsnis

BYLŲ NAGRINĖJIMAS TEISMUOSE

61 straipsnis. Bylų nagrinėjimas apylinkių teismuose

Apylinkių teismuose teisėjas bylas nagrinėja vienas, sprendimus priima teismo vardu.

62 straipsnis. Bylų nagrinėjimas apygardų teismuose, Apeliaciniame teisme ir Aukščiausiąjame Teisme

Apygardų teismuose, Apeliaciniame teisme ir Aukščiausiąjame Teisme bylas nagrinėja trijų teisėjų kolegija. Kolegijos sudėtį sudaro ir jos pirmininką skiria atitinkamo teismo ar jo skyriaus pirmininkas.

Aukščiausiojo Teismo senato teismo posėdyje bylos nagrinėjamos dalyvaujant ne mažiau kaip 2/3 Senato narių.

Procesiniuose įstatymuose nustatytais atvejais apygardų teismuose teisėjas atskirus procesinius veiksmus atlieka ir bylas nagrinėja vienas, sprendimus priima teismo vardu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-1432, 96.07.04, Žin., 1996, Nr. 67-1600 (96.07.17)

63 straipsnis. Teismo posėdžių protokolavimas

Teismo posėdžius protokoluoja teismo posėdžių sekretorius, kuris yra teismo pareigūnas.

Jeigu teismo posėdis stenografuojamas, daromas garso, vaizdo įrašas, stenograma pridedama prie teismo posėdžio protokolo, o garso, vaizdo įrašas laikomas prie bylos iki teismo sprendimo įsiteisėjimo.

Teismo posėdžių sekretorius, prieš pradėdamas eiti pareigas, pasirašo tarnybinį pasižadėjimą, kurio turinį ir formą nustato teisingumo ministras ir Aukščiausiojo Teismo pirmininkas.

XV skirsnis

PROKURATŪRA

64 straipsnis. Prokuratūros struktūra

Prokuratūros struktūra yra:

- 1) Generalinė prokuratūra prie Lietuvos Aukščiausiojo Teismo;
- 2) apygardų prokuratūros prie apygardų teismų;
- 3) apylinkių prokuratūros prie apylinkių teismų.

65 straipsnis. Prokurorų nepriklausomumas

Prokurorai, vykdydami savo įgaliojimus, yra nepriklausomi ir klauso tik įstatymo.

66 straipsnis. Prokurorų skyrimas ir atleidimas

Generalinį prokurorą skiria ir atleidžia Lietuvos Respublikos Seimas Respublikos Prezidento teikimu.

Kitus prokurorus skiria ir atleidžia generalinis prokuroras Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatyme numatytais pagrindais

ir tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-609, 94.10.20, Žin., 1994, Nr. 83-1555 (94.10.26)

67 straipsnis. Prokuroro dalyvavimas vykdant teisingumą

Nagrinėjant bylą teisme įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka dalyvauja prokuroras.

Nagrinėjant baudžiamąją bylą teisme prokuroras negali turėti daugiau teisių negu gynėjas.

68 straipsnis. Prokuratūros veiklos reglamentavimas ir finansavimas

Prokuratūros veiklą reglamentuoja ir prokurorų statusą nustato Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymas.

Prokuratūra finansuojama iš valstybės biudžeto ir turi atskirą išlaidų samatą.

XVI skirsnis

KITI TEISMŲ VEIKLOS KLAUSIMAI

69 straipsnis. Teismų veiklos užtikrinimas

Tinkamas teismų darbo sąlygas užtikrina valstybė.

Apylinkių, apygardų teismų, Apeliacinio teismo veiklą užtikrina teisingumo ministras, laikydamasis šio įstatymo nustatytų teismų veiklos bei teisėjų ir teismų nepriklausomumo principų. Teisingumo ministras organizuoja teisėjų kvalifikacijos kėlimą, apylinkių, apygardų teismų bei Apeliacinio teismo finansinį ir materialinį techninį aprūpinimą.

Aukščiausiojo Teismo veiklos finansinį ir materialinį techninį aprūpinimą užtikrina Lietuvos Respublikos Vyriausybė, laikydamasi šio įstatymo nustatytų teismų veiklos bei teisėjų ir teismų nepriklausomumo principų. Aukščiausiojo Teismo pirmininkas organizuoja šio teismo teisėjų kvalifikacijos kėlimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-687, 94.12.08, Žin., 1994, Nr. 96-1880 (94.12.14)

70 straipsnis. Teismų veiklos statistinės ataskaitos

Teismai rengia metines, pusmetines ir kitokias statistines ataskaitas.

Teismų statistinių ataskaitų formas nustato teisingumo ministras.

Statistinės ataskaitos nustatyta tvarka pateikiamos teisingumo ministrui. Teisingumo ministerijoje teismų veiklos statistika apibendrinama ir analizuojama, su ja supažindinami teismai. Statistiniai duomenys pateikiami Statistikos departamentui ir gali būti pateikiami kitoms institucijoms.

71 straipsnis. Teismo raštinė

Kiekviename teisme yra raštinė.

Už teismo raštinės darbą atsakingas raštinės vedėjas. Teismuose, kuriuose yra skyriai, skyriaus raštinės darbui vadovauja skyriaus pirmininkas.

Raštinės sudėtinė dalis yra teismo archyvas. Už jo darbą atsakingas archyvo vedėjas (archyvaras), o ten, kur jo nėra -

raštinės vedėjas.

Apylinkių, apygardų teismų, Apeliacinio teismo raštvedybos instrukciją tvirtina teisingumo ministras.

72 straipsnis. Teismų susižinojimas

Teismai susižino su užsienio teismais ir kitomis užsienio įstaigomis per Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai arba sudarytos su kitomis valstybėmis tarptautinės sutartys nenumato kitaip.

73 straipsnis. Valdymo ir kitų institucijų santykis su teismais

Teisingumo ministerija tikrina ir revizuoja apylinkių, apygardų teismų, Apeliacinio teismo ūkinę ir finansinę veiklą bei tikrina šių teismų organizacinį darbą teisingumo ministro nustatyta tvarka.

Teisingumo ministerija ir konsultacijas teikiantys teismai tarpusavyje koordinuoja pagal savo kompetenciją atliekamus veiksmus.

Aukščiausiojo Teismo ūkinę ir finansinę veiklą tikrina Seimo sudaroma komisija. Teismų valstybinio mokesčio paėmimo teisingumą gali tikrinti Valstybinė mokesčių inspekcija. Kitos teismo veiklos šios institucijos tikrinti negali.

Tikrinant teismus draudžiama daryti poveikį teisėjų darbui, kai šie vykdo teisingumą, arba kitaip pažeisti teisėjų ir teismų nepriklausomumą.

XVII skirsnis

TEISMO ANTSTOLIAI

74 straipsnis. Vykdomo procesas

Teismų sprendimus ir kitus įstatymų nustatytus vykdomuosius dokumentus vykdo teismo antstoliai.

Teismo antstolio reikalavimai vykdymo procese yra privalomi visiems Lietuvos Respublikos fiziniams asmenims ir įmonėms, įstaigoms, organizacijoms.

Teismo antstoliai vykdymo procese vadovaujasi įstatymais ir teisingumo ministro patvirtinta vykdymo proceso instrukcija.

75 straipsnis. Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų vykdymo tvarka

Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų vykdymo Lietuvos Respublikoje tvarką nustato atitinkamos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ir Lietuvos Respublikos įstatymai.

76 straipsnis. Teismo antstolių kontora

Teismo antstolių kontora yra juridinis asmuo, esantis prie apylinkės teismo, turi antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir sąskaitą banke.

Teismo antstolių kontoros veiklos teritorija sutampa su apylinkės teismo veiklos teritorija.

Teismo antstolių kontorą sudaro vyresnysis teismo antstolis, vyresniojo teismo antstolio pavaduotojas, kiti teismo antstoliai, raštvedybą tvarkantys bei kiti darbuotojai.

Vyresniojo teismo antstolio pavaduotojas skiriamas, jeigu teismo antstolių kontoroje dirba ne mažiau kaip šeši teismo antstoliai.

77 straipsnis. Teismo antstoliai

Teismo antstolis yra pareigūnas. Juo gali būti ne jaunesnis kaip 21 metų Lietuvos Respublikos pilietis, paprastai turintis aukštąjį arba vidurinį teisinį išsilavinimą ir išlaikęs teismo antstolio egzaminus. Sudarant su teismo antstoliu darbo sutartį nustatomas trijų mėnesių išbandymo terminas. Jeigu per šį terminą paaiškėja, kad teismo antstolio darbo rezultatai nepatenkinami ir jis neišlaikė egzaminų, teismo antstolis atleidžiamas iš darbo pagal Lietuvos Respublikos darbo sutarties įstatymo 14 straipsnį.

Teismo antstolius priima į darbą ir atleidžia iš darbo, jų skaičių nustato teisingumo ministras, atsižvelgdamas į apylinkės teismo pirmininko rekomendacijas.

Teismo antstolių kontoroje turi dirbti ne mažiau kaip du teismo antstoliai, iš kurių vienas yra vyresnysis teismo antstolis.

Straipsnio pakeitimai:

{#94JGAA0633 ;} Nr. 1-633, 94.11.08, Žin., 1994, Nr. 88-1709 (94.11.16)

78 straipsnis. Vyresnysis teismo antstolis

Vyresnįjį teismo antstolį skiria teisingumo ministras.

Vyresnysis teismo antstolis vadovauja teismo antstolių kontorai, organizuoja ir kontroliuoja teismo antstolių darbą, pats atlieka vykdymo veiksmus, priima į darbą ir atleidžia iš darbo raštvedybą tvarkančius bei kitus darbuotojus, suteikia atostogas kitiems teismo antstoliams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-687, 94.12.08, Žin., 1994, Nr. 96-1880 (94.12.14)

79 straipsnis. Vyresniojo teismo antstolio pavaduotojas

Vyresniojo teismo antstolio pavaduotoju teisingumo ministras skiria vieną iš teismo antstolių, pasiūlius vyresniajam teismo antstoliui.

Vyresniojo teismo antstolio pavaduotojas pats atlieka vykdymo veiksmus ir atsako už tą teismo antstolių kontoros darbo sritį, kurią jam paveda vyresnysis teismo antstolis.

80 straipsnis. Teismo antstolių egzaminų komisija

Teismo antstolių egzaminų komisiją sudaro ir teismo antstolių egzaminų programą tvirtina teisingumo ministras.

81 straipsnis. Teismo antstolio atsakomybė

Teismo antstolis materialiai atsako už visą dėl jo kaltės padarytą žalą.

Teisingumo ministerija su teismo antstoliu sudaro rašytinę sutartį dėl visiškos materialinės atsakomybės.

Už darbo drausmės pažeidimą teismo antstoliui taikoma drausminė atsakomybė pagal darbo įstatymus.

82 straipsnis. Teismo antstolių kontorų darbo revizija ir tikrinimas

Teismo antstolių kontorų darbą revizuoja ir tikrina Teisingumo ministerija.

Teismo antstolių kontorų darbą pagal savo kompetenciją gali tikrinti Valstybės kontrolės departamentas, finansų ir kitos institucijos.

Apylinkių teismai kontroliuoja prie jų esančių teismo

antstolių kontorų darbą teisingumo ministro nustatyta tvarka.

Teisingumo ministerija prie apygardų teismų steigia jai pavaldžias teismo antstolių revizorių grupes.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-633, 94.11.08, Žin., 1994, Nr. 88-1709 (94.11.16)

83 straipsnis. Teismo antstolių pensijos

Teismo antstolių pensinį aprūpinimą reguliuoja Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymas.

84 straipsnis. Teismo antstolių aprūpinimas gyvenamosiomis patalpomis

Teismo antstoliams, neturintiems gyvenamosios patalpos, įstatymų nustatyta tvarka suteikiama tarnybinė gyvenamoji patalpa.

Kol teismo antstoliui bus suteikta tarnybinė gyvenamoji patalpa arba jis apsirūpins gyvenamąja patalpa, Vyriausybės nustatyta tvarka kompensuojamos gyvenamosios patalpos nuomos išlaidos.

85 straipsnis. Teismo antstolių atostogos

Teismo antstoliams atostogos suteikiamos Lietuvos Respublikos atostogų įstatymo nustatyta tvarka.

Vyresniesiems teismo antstoliams ir vyresniųjų teismo antstolių pavaduotojams atostogas suteikia apylinkės teismo, prie kurio yra teismo antstolių kontora, pirmininkas.

Kitiems teismo antstoliams atostogas suteikia vyresnysis teismo antstolis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. 1-687, 94.12.08, Žin., 1994, Nr. 96-1880 (94.12.14)

86 straipsnis. Teismo antstolių atlyginimai ir kitos socialinės garantijos

Teismo antstolių atlyginimus nustato Lietuvos Respublikos įstatymai.

Kitas teismo antstolių socialines garantijas nustato Lietuvos Respublikos įstatymai.

87 straipsnis. Teismo antstolio veiksmų užtikrinimas

Jeigu skolininkas arba kiti asmenys atsisako įleisti teismo antstolį į patalpas arba leisti apžiūrėti saugyklas, arba kai jam priešinamasi, taip pat, kai jis vykdo sprendimus dėl išskeldinimo, teismo antstolis gali kviesti policijos pareigūną. Šis turi atvykti ir užtikrinti, kad teismo antstolis galėtų atlikti vykdymo veiksmus.

88 straipsnis. Skundų dėl teismo antstolio veiksmų nagrinėjimas

Skundus dėl teismo antstolio veiksmų, atliktų vykdant sprendimą, arba dėl atsisakymo tokius veiksmus atlikti įstatymo nustatyta tvarka nagrinėja apylinkės teismas.

89 straipsnis. Teismo antstolio uniforma

Teismo antstolis turi uniformą, kurią aprobuoja teisingumo

ministras.

Vykdydamas tarnybines pareigas, teismo antstolis turi vilkėti uniformą.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

□